

Як стверджують багато хто з лекторів, науковість і доступність навчання - принципи, що завжди розглядаються разом і в єдності. Складність в тому, що нерідко підвищення доступності веде до зниження науковості, самостійності вивчення матеріалу а в більш широкому розумінні - до неприпустимого зниження науковості, відставання від розвитку науки, економічного й соціокультурного розвитку. Завдання лектора полягає в тому, щоб, утримуючи наукову "планку", пам'ятати, що в аудиторії знаходяться люди, які тільки вивчають предмет, майбутні, а не теперішні колеги. Але на мою думку більшу увагу необхідно приділити проблемності навчання.

Слід звернути увагу на характер матеріалу в лекції, з точки зору його проблемності. В даному випадку можна говорити про наукову проблемність і про так звану методичну (навчальну) проблемність. У першому випадку йдеться про аналіз у лекції явищ, недостатньо розкритих сучасною наукою. У цьому випадку в лекції подається аналіз наукових гіпотез, шляхів дослідження і можливих висновків. Такі лекції читаються, в основному, на старших курсах найчастіше у вигляді спецкурсів (спеціальних дисциплін).

Методична (навчальна) проблемність передбачає постановку в лекції питань, що дозволяють студентській аудиторії вести самостійний аналіз питань, відомих науці, але необхідних тим, хто навчається для усвідомлення процесу пізнавальної діяльності.

На етапі підготовки до лекції викладач повинен знайти ті важелі впливу, які б сприяли виробленню мотивів самостійного навчання. Цей принцип має, крім всього, величезне виховне значення, адже завдяки ньому відбувається підготовка свідомих, ініціативних фахівців. Не менше значення має міцність знань. Це є своєрідним вінцем всієї навчальної діяльності. Відповідно до цього принципу, матеріал має бути не просто зрозумілим і засвоєним, але і утримуватися в пам'яті надовго, формувати світогляд особистості.

МІЖНАУКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ

Викладач Галімова І.В., СумДПУ ім. А.С.Макаренка

Аналізуючи сучасні підходи до навчання і виховання учнів, використовуються переважно два види інтеграції знань – предметна і проблемна, залежно від того, чи інтегруються в певному навчальному

курсі відомості з кількох традиційних предметів або ж основ наук, чи то синтезуючою основою є конкретна проблема.

На інтеграцію навчальних предметів як спосіб розв'язання проблем в освіті вказують педагоги: С.М. Архангельський, Т.Г. Браже, С.У. Гончаренко, В.Р. Ільченко, Ю.М. Колягін, Т.О. Пушкарьова, Л.В. Тарасов, В. Якіяшек, А. Ясинський та ін.

У педагогічній та методологічній літературі досліджено різноманітні форми інтеграції навчально-виховного процесу. Найбільш поширеним є інтегрований урок, конференція, семінар, екскурсія, факультатив.

Базуючись на аналізі інтегративних процесів, що відбуваються в науці і освіті, можна стверджувати, що інтеграція в навчально-виховному процесі – це глибокий процес внутрішньої взаємодії, взаємопроникнення наукових знань, які складають навчальні предмети. Практика підтверджує, що при здійсненні інтеграції змінюється предмет, структура об'єднаних наукових дисциплін, поширюються їх завдання; переходить на новий рівень їх категоріальний і методичний апарат. Таким чином забезпечується цілісність знань.

Сучасна дидактика і методика виходять з того, що досягнення успіху у навчанні, розвитку і вихованні школярів значною мірою залежить від сформованості у них уявлень про єдність світу, розуміння необхідності регулювати свою діяльність на основі знань загальних, природних законів і закономірностей, розкриття внутрішніх, міжпредметних і міжнаукових зв'язків.

Аналіз літературних джерел з означеної проблеми свідчить, що суттєвим результатом інтеграції має бути єдність у формуванні цінностей, що розглядаються рівними предметами, а також єдність у кінцевих цілях освіти. До таких глобальних цінностей належать, перш за все, взаємовідносини людей, їх фізичне і моральне здоров'я, стан злагоди як норми життя.

В Англії, США, Німеччині, Японії, Франції та інших країнах практикується розробка інтегративних курсів навчання. Ці курси дозволили зменшити навантаження школярів і підвищити доступність змісту освіти.

У Франції в інтегрованому курсі природознавства для початкової школи значна увага приділяється проблемам охорони і зміцнення здоров'я людини, формуванню здорового способу життя, залученню до занять фізкультурою і спортом. Аналогічний

інтегрований курс загального природознавства вивчається в молодших класах шкіл Англії.

Нині в Україні розроблені інтегровані курси «Валеологія» та «Основи безпеки життєдіяльності», які вирішують деякі аспекти проблем и збереження здоров'я школярів.

Знання педагогом психології передбачає насамперед знайомство з поняттям про нервово-психічне здоров'я і його порушення. Відхилення і особливості психічного стану можуть зустрітися у школярів, починаючи з першого класу і поглиблюватися внаслідок певних умов, або пом'якшуватися і зовсім зникати при раціональному психогігієнічному режимі.

У способі життя школярів усіх вікових груп існують негативні відхилення практично за всіма основними блоками соціально-гігієнічних факторів (матеріально-побутові, харчування, життєвий режим, умови праці, медична активність і якість медичної допомоги), що складають загальну модель здорового способу життя.

Тому вважаємо, що педагогіка – це одна з небагатьох наук яка інтегрує досягнення психології, медицини, фізіології, соціології, біоритмології та багатьох інших наук, тому що в її основі лежить виховання і навчання дитини, і усе, що з нею пов'язане, тобто найцінніше в житті людини і суспільства в цілому. Таким чином, педагогічний аспект здорового способу життя інтегрує в собі усі інші аспекти, а від тісного зв'язку педагогіки з іншими науками залежить здійснення її основної мети – гармонійного розвитку особистості.

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Магістрант Лук'яненко А., СумДПУ ім. А.С.Макаренка

Наразі стає законом ірною зміна освітньої парадигми, обумовлена потребою в уточненні сутності феномену освіти з позицій ХХІ століття. Основу нової освітньої установи повинна скласти педагогіка толерантності, яка передбачає зміну системи відносин, побудову їх на тому, що взаємоповажає всіх учасників навчально-виховного процесу. Необхідністю є визначити основні риси толерантної та інтелерантної особистості, основні критерії та показники толерантності.

Толерантність відноситься до загальнолюдських цінностей, особливо важливих у сучасному світі, який характеризується глобалізацією економіки і зростаючою мобільністю, швидким